

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het estaminet 'Au Cher Ami' in Drogenbos

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op de adviesvraag bij het college van burgemeester en schepenen van Drogenbos, ingediend op 7 augustus 2018;

Overwegende dat het advies niet tijdig is meegedeeld en dus geacht wordt gunstig te zijn;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 26 september 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van het estaminet 'Au Cher Ami' aantoont;

Overwegende dat het estaminet 'Au Cher Ami' als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Het estaminet 'Au Cher Ami' is een uitzonderlijk voorbeeld van een herberg waar onomstotelijk archivalisch is vastgesteld dat er reeds meer dan anderhalve eeuw ononderbroken een horecafunctie is gevestigd. De eerste vermelding van een herbergier gaat terug tot 1865 en een danszaal wordt vermeld in 1876. Het café-interieur uit het interbellum met al zijn elementen getuigt van de continuering van dat historische gebruik in de 20ste eeuw. Gesigneerd caféinterieurs, in dit geval op de toog door middel van een koperen naamplaatje 'A. Van Lierde Ruysbroeck', waarbij de producenten dus bekend zijn, zijn uitzonderlijk.

De context met het beboomde en omhaagde plein, hier linde (*Tilia*), kastanje (*Castanea*) en liguster (*Ligustrum*), is een representatieve historische situatie die hier niet alleen via historisch beeldmateriaal gedocumenteerd werd maar ook effectief bewaard bleef wat zeer uitzonderlijk is;

Overwegende dat het estaminet 'Au Cher Ami' als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Het estaminet 'Au Cher Ami' is een goed bewaard en representatief voorbeeld van een landelijke herberg uit de 19de-eeuw met een gesigneerd gaaf bewaard authentiek burgerlijk caféinterieur uit het begin van de jaren 1920. De combinatie van het 19de-eeuwse gebouw met zijn typerende exterieur-kenmerken en verhoudingen met een bijna 100 jaar oud authentiek caféinterieur heeft een bijzondere ensemblewaarde die steeds zeldzamer wordt.

Het interieur voldoet aan alle vormelijke kenmerken en het materiaalgebruik voor een burgerlijk café uit de eerste helft van de jaren 1920 zoals blijkt uit de literatuur uit dezelfde periode. Het interieur behield zijn typische kenmerken als de houten banken en lambrisering, toegmeubel, glazenkast, ingewerkte spiegels / tegels, de vloer met zwart-wittegels en het stucplafond waardoor het als burgerlijk café-interieur herkenbaar is;

Overwegende dat de cultuurgoederen die zijn opgesomd in de bijlage bij het ministerieel besluit integrerend deel uitmaken van het monument en de historische en de architecturale waarde van het monument versterken zoals gemotiveerd in de bijlage bij het besluit,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

het estaminet 'Au Cher Ami', inclusief de door A. Van Lierde ingerichte historische gelagzaal en het beboomde driehoekige voorplein, Sterstraat 2 in Drogenbos, bekend ten kadaster Drogenbos, sectie B, perceelnummer 131M2 (deel).

De cultuurgoederen die mee worden beschermd, zijn opgenomen in bijlage.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Estaminet, voorafgegaan door een verhard, met lindes (*Tilia*) en twee paardenkastanjes (*Castanea*) beboomd en met liguster (*Ligustrum*) omhaagd voorplein op de hoek van de Sterstraat en Grote Baan in Drogenbos. Langs de zijde van de Grote Baan is het talud verstevigd met natuursteen.

Het estaminet is een bepleisterd en beschilderd breedhuis van zes plus drie traveeën en twee bouwlagen onder een links afgewolfd, rood pannen zadeldak met de nok loodrecht op de straat. Beide linker traveeën zijn smaller dan de andere. In de derde en vijfde travee bevinden zich deuren, de andere hebben rechthoekige vensters op lekdrempels van blauwe hardsteen. De vensters zijn op de gelijkvloerse verdieping beluikt, de twee historische voordeuren bleven bewaard en de vernieuwde ramen verwijzen naar historische T-ramen. Er is een aflijnende houten kroonlijst. Door het niveauverschil tussen de Sterstraat en de Grote Baan vertoont de zijgevel daar een sterk verhoogde begane grond.

In het interieur bleven op de gelijkvloerse verdieping in de gelagzaal sporen bewaard van verschillende verbouwingen en samenvoegingen van kamers doch de oorspronkelijke structuur blijft afleesbaar. De historische gelagzaal, rechts in het pand, heeft twee verschillende plafonds met plafondlijsten en rozetten wat wijst op een samenvoeging van kamers. De muuropening ter hoogte van de tapkast wordt ondersteund door gepleisterde sierconsoles. De dwarse gang die het gebouw in de derde travee in twee splitste, bleef deels bewaard. De gelagzaal is voorzien van een zwart-witte tegelvloer.

In het hoofdvolume bevindt zich het authentiek bewaard café-interieur dat volgens het koperen plaatje op de tapkast uitgevoerd werd door A. Van Lierde uit Ruisbroek. Het historische caféinterieur bevindt zich rechts in het gebouw en beslaat 4 traveeën. Het vaste meubilair bestaat uit een omlopende houten bank met erboven een manshoge lambrisering in twee registers, opgebouwd uit stijl- en regelwerk en ingevuld met houten paneeltjes, art-decotegels en geslepen spiegels en afgetopt met een kroonlijst die deels bewaard bleef. De lambrisering wordt verticaal geritmeerd door decoratief uitgewerkte pilasters die ter hoogte van het bovenste register een zwierige vormgeving kregen.

Tegen de oostelijke wand, met een zicht op de volledige zaal, staat de toog met glazenkast opgesteld. Het houten toogmeubel in stijl- en regelwerk bestaat uit drie delen gescheiden door een decoratief uitgewerkte in- en uitzwenkende pilasters die steunen op de houten plint.

Horizontaal zijn er twee registers. Onderaan is het kaderwerk opgevuld met een houten paneel en bovenaan met drie art-decotegels. De drieledige glazenkast, verticaal opgedeeld met pilasters gelijkaardig vormgegeven als die van de toog, bestaat uit een houten kader ingevuld met een grote geslepen spiegel, geflankeerd door twee delen met een klein glazenkastje met sober gedecoreerde deurtjes. De onderkant, boven de kastjes en de rug van de kastjes zijn ingevuld met geslepen spiegels. De kastjes zelf zijn ingevuld met geslepen glas. In de kastjes en voor de centrale spiegel zijn glazen liggers op metalen structuren aangebracht. De glazenkast wordt in het midden bekroond met een sierlijst met art-decotegels en geflankeerd door rankwerk.

Een houten paneel deur met een geëmailleerd bordje 'cour' leidt naar de achterliggende ruimtes.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° Het bewaren van de erfgoedwaarden en erfgoedkenmerken van het exterieur van estaminet 'Au Cher Ami' en het driehoekige beboomde pleintje. Het zicht vanop het kruispunt Sterstraat en Grote Baan naar de gevels primeert daarbij;
- 2° Het voortpleintje kan gebruikt worden als terras of parking voor zover dat het voortbestaan van de bomen niet verhinderd wordt. Een niet-waterdoorlatende verharding net als het plaatsen van nieuwe gefundeerde bebouwing wordt afgeraden. Indien de mogelijkheid zich voordoet, wordt de houten constructie op het voortplein best verwijderd;
- 3° Er wordt aanbevolen om indien het houten schrijnwerk vervangen wordt, het uitzicht en de profielen te reconstrueren van het historische houten schrijnwerk zoals dat nog aanwezig was in 2004 en afgebeeld is in de inventarisfiche van het 'Estaminet Au Cher Ami' van de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed en in bijlage 6.3 documentatie van het beschermingsdossier. Geschilderd houten schrijnwerk geniet de voorkeur;
- 4° Het bewaren van de erfgoedwaarden en erfgoedkenmerken van het interieur van estaminet 'Au Cher Ami', waaronder het houtwerk vervaardigd door A. Van Lierde;
- 5° Het cultuurgood, meer bepaald de toog, dient in goede toestand onderhouden en bewaard te worden;
- 6° De niet vermelde delen van het gebouw zoals het interieur van de bovenverdiepingen, de gerenoveerde gelagzaal, de achterbouwen, de danszaal, de toiletten, keuken, enzovoort behoren niet tot de bescherming.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, bliksemingslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
 - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
 - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 5° Werken aan het historische café-interieur:
 - a) het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
 - b) het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe of het reconstrueren van verdwenen structuren;
 - c) het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
 - d) het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, vloeren, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, consoles, lambriserings met banken, wandspiegels, tochtportaal, toog en glazenkast, beslag, hang- en sluitwerk van de waardevolle interieurdecoratie;
 - e) het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontpleisteren van bepleisterde elementen;
 - f) het beschilderen van ongeschilderde, onverniste of ongeboende elementen of het schilderen, boenen of vernissen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;
 - g) Het plaatsen en/of vernieuwen van technische voorzieningen zoals verwarming, klimaatregeling, elektrische installaties, geluidsinstallatie, sanitair, liften en beveiligingsinstallaties, brandinstallatie, waterleiding die een impact hebben op het interieur;
 - h) het uitvoeren van werken aan en het verplaatsen of verwijderen van het cultuurgoed opgenomen in het beschermingsbesluit;
- 6° Het uitvoeren van de volgende omgevingswerken op het beboomde voorplein:
 - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - b) het (her)aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van verhardingen, wegen en paden;
 - c) het plaatsen, slopen, verbouwen, heropbouwen, herstellen en verstevigen van een constructie
 - d) het rooien, snoeien en heraanplanten van gewassen, meer bepaald de aanwezige bomen;

e) de werken aan het verharde talud.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, 19 DEC. 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of connected loops and a long horizontal stroke at the bottom.

Geert BOURGEOIS